

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
The administration according to the principles of good governance for school
executives under the Office of Primary Education Service Area Suphanburi District 3

พัชรี พรหมเจริญ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน และ 2.เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ตำแหน่งการทำงาน อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 300 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักนิติธรรม ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ตำแหน่งการทำงาน และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่อายุและระดับการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหารงาน หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ABSTRACT

This research examined the level of administration according to the principles of good governance of school executives under the Office of Primary Education Service Area Suphanburi District 3 and compared it by personal factors, including gender, job position, age, educational level, and work experience. A quantitative research design was employed using a questionnaire to collect data from 300 government teachers in the academic year 2024, selected by stratified random sampling. Data were analyzed using descriptive statistics, t-test, one-way analysis of variance, and Least Significant Difference for pairwise comparisons.

The results indicated that the overall administration according to the principles of good governance was at a high level, with a mean score of 4.27. Transparency and accountability were rated highest, followed by morality, participation, value for money, and rule of law. The comparative results showed no statistically significant differences by gender, job position, and work experience, while age and educational level showed statistically significant differences at the .05 level.

keywords : Administration, good governance principles, school executives, primary education, Suphanburi District 3

บทนำ

ปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งการใช้สติปัญญาควบคู่ไปกับคุณธรรมนั้น นับเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาระบบการบริหารการจัดการศึกษา ดังยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะแรกที่เน้นการเตรียมความพร้อมของมนุษย์ สังคม และเศรษฐกิจ บวกกับยุทธศาสตร์การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารเดิมที่ขาดประสิทธิภาพ ทำงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2560,129) ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 โดยบัญญัติไว้ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 ได้บัญญัติว่า ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560) และพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 6 ระบุว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายเกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (ราชกิจจานุเบกษา 2556,2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญตามหลักการดังกล่าว จึงมีนโยบายเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักของธรรมาภิบาลในหน่วยงานทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารงาน ก่อให้เกิดความตระหนักและปรับปรุงระบบงานของหน่วยงาน ให้มีประสิทธิภาพที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา การบริหารที่ทันต่อเหตุการณ์และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการไทย 2555,19) จากกระแสของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เกิดขึ้นในประเทศไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อ พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ประกอบการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้งในประเทศไทยมักมีการนำคำว่า ธรรมาภิบาล มากล่าวด้วยเหตุที่ผู้ปกครองผู้มีอำนาจมิได้ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลจนทำให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมือง ดังนั้นคำว่า ธรรมาภิบาล จึงมีความสำคัญมากขึ้น (ถวิลวดี บุรีกุล 2561,3) จากสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

สังคม การเมือง การบริหารงานของรัฐ และรัฐบาลทั้งในและต่างประเทศโดยทั่วไปในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปมากและเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวางต่อเนื่อง เพราะความก้าวหน้าด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ดังนั้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของสังคม โดยนำหลักบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (good governance) หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนโดยรวม และสังคมไทยขับเคลื่อนไปกับระบบการบริหารงานที่ทำให้เกิดความแข็งแกร่งเพียงพอที่จะแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มันจะช่วยให้ประเทศชาติมีความสุข และพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืนต่อไป (ทิวากร แก้วมณี, 2559, น. 23)

การขาดหลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดปัญหาซึ่งเริ่มจากกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีปัญหามองเห็นได้ว่าปัญหาหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นตัวต้นเหตุและลุกลามไปทุกเรื่อง ปัญหาอยู่ที่ ด้านบริหารงานบุคคลของอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่ไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคือ ต้องการกระจายอำนาจ ต้องการให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม การศึกษาและรวมไปถึงงานบริหารงานบุคคลด้วย แต่ในระบบของคนไทยและการกระจายอำนาจไม่พร้อม ส่งผลถึงเด็กนักเรียน ถึงระบบการจัดการในสถานศึกษา ทั้งยังกระทบถึงผู้บริหารเพราะระบบนี้เลือกครู ประเมินผลงานครู การดึงครูจากสถานศึกษาหรือได้ครูไม่ตรงก็มีส่วน ทางการเรียกรับผลประโยชน์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลและต้องปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้าง และกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ซื่อตรง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงาน สามารถ ทำงานร่วม กบภาคธุรกิจ เอกชน และภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น (ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ 2559, น. 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ในฐานะที่เป็นส่วนราชการ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินงานให้เป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูประบบราชการไทย โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญทางด้านการ จัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าจึงได้กำหนดแนว ทางการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในกลยุทธ์ที่ 6: เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่มุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ 1) พัฒนาการบริหารจัดการของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนนิติบุคคลมีการบริหารและจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา โดยได้มีการศึกษาหน้าที่ อำนาจและโครงสร้างการกำกับดูแล ของสถานศึกษาหรือเครือข่ายสถานศึกษา วิธีการสรรหาการเลือกประธานและกรรมการของ สถานศึกษาหรือของเครือข่ายสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสถานศึกษาหรือเครือข่าย สถานศึกษาให้เป็นนิติบุคคล ส่งเสริมให้สถานศึกษามี

ระบบการบริหารที่หลากหลาย เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง 2) สนับสนุน ส่งเสริม ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา พัฒนาระบบบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาสถาบันเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นหน่วยงานที่ทันสมัย มีหน้าที่ สนับสนุน กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ รายงานและประเมินผลสถานศึกษา และส่งเสริม สนับสนุน ให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้ระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณธรรมและความโปร่งใสในการ ทำงานตามหลักการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุธรรณบุรี 2564, น. 62-63) ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ได้มีการ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกัน การทุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดำเนินการภายใต้โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นเพื่อเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการป้องกัน และปราบปรามการ ทุจริตที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายสำคัญ อันจะส่งผลให้การทุจริต ในการปฏิบัติ ราชการของทุกส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการลดน้อยลง โดยสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ได้จัดให้มีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการ ดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ออนไลน์โดยผู้ทำแบบ ประเมินเป็นบุคลากร ทั้งหมดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร บุคลากรครู รวมถึง บุคลากรใน หน่วยงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้วย ทั้งนี้ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้นำผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรการขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรมและ ความโปร่งใสของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ประจำปีงบประมาณ 2567 ต่อไป

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ผู้บริหารถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญของสถานศึกษาหาก ผู้บริหารที่มีความรู้แต่ไม่ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารก็ย่อมไม่อาจนำองค์กรสู่จุดมุ่งหมายแต่หากผู้บริหารมีทั้ง ความรู้และธรรมาภิบาลก็ย่อมจะนำองค์กรฝ่าฟันอุปสรรคไปสู่จุดมุ่งหมายได้สำเร็จ ผู้บริหารจึงมีบทบาท สำคัญที่จะต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการปฏิบัติงานอันจะเป็น พื้นฐานสร้างความเป็นธรรม ในสังคม ทำให้เกิดการพัฒนา แก้ปัญหาความขัดแย้ง ช่วยให้องค์กรสังคม มีความเข้มแข็งในทุกด้าน ลด ปัญหาการทุจริตช่วยให้ระบบบริหารของรัฐมีความน่าเชื่อถือ ประชาชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในปัจจุบัน การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความซับซ้อนและเผชิญกับความท้าทายหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น ความคาดหวังของผู้ปกครอง ความเปลี่ยนแปลงของนโยบายรัฐ ความหลากหลายของผู้เรียน รวมถึง ความโปร่งใสในการดำเนินงาน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทาง ในการบริหารจัดการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลัก ความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ และสร้างความ ไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ใน 6 ด้าน หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานอยู่ในระดับใด โดยผล การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานใน สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ตำแหน่งการทำงาน อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,102 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% จำนวน 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติดังนี้ ความถี่และร้อยละสำหรับข้อมูลสถานภาพ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, 71) การทดสอบค่าทีสำหรับการเปรียบเทียบตามประสบการณ์และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 และเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ตำแหน่งการทำงาน อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน จึงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 ดำรงตำแหน่งข้าราชการครู จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 90.3 อยู่ในช่วงอายุ 31–40 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 และมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.27 หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ “ด้านหลักความโปร่งใส” และ “ด้านหลักความรับผิดชอบ” ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.29 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ “ด้านหลักคุณธรรม” และ “ด้านหลักการมีส่วนร่วม” ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.28 อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ “ด้านหลักนิติธรรม” ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.24 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักนิติธรรม ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.24 หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับ 1 คือ “ผู้บริหารปฏิบัติงานภายใต้กฎหมายและระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด” มีค่าเฉลี่ย 4.30 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ “มีการกำหนดกฎระเบียบภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นธรรม” มีค่าเฉลี่ย 4.29 อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ “ผู้บริหารให้ความเป็นธรรมและเสมอภาคกับบุคลากรทุกคน” มีค่าเฉลี่ย 4.16 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักคุณธรรม ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.28 หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับ 1 คือ “ผู้บริหารส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมในสถานศึกษา” มีค่าเฉลี่ย 4.35 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ “การบริหารงานของผู้บริหารยึดหลักความซื่อสัตย์และยุติธรรม” มีค่าเฉลี่ย 4.30 อยู่ในระดับมาก และ น้อยที่สุดคือ “ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม” มีค่าเฉลี่ย 4.23 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักความโปร่งใส ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.29 หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

อันดับ 1 คือ “มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาให้ทราบอย่างทั่วถึง” มีค่าเฉลี่ย 4.33 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ “ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรซักถามหรือขอข้อมูลเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ” มีค่าเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ “ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานต่อคณะครูและบุคลากรอย่างชัดเจน” มีค่าเฉลี่ย 4.24 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.28 หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับ 1 คือ “มีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของคณะครูและบุคลากร” มีค่าเฉลี่ย 4.32 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ “ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา” มีค่าเฉลี่ย 4.30 อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ “ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ” มีค่าเฉลี่ย 4.24 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักความรับผิดชอบ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.29 หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับ 1 คือ “ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ” มีค่าเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ “มีการสะท้อนผลการดำเนินงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” และ “ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน” ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.30 อยู่ในระดับมาก และ น้อยที่สุดคือ “ผู้บริหารยอมรับข้อผิดพลาดและแก้ไขเมื่อเกิดความผิดพลาดในการบริหาร” มีค่าเฉลี่ย 4.25 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านหลักความคุ้มค่า ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.26 หรืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับ 1 คือ “มีการประเมินผลการใช้ทรัพยากรและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง” มีค่าเฉลี่ย 4.33S.D. = 0.679) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ “ผู้บริหารส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน” มีค่าเฉลี่ย 4.29 อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ “งานบริหารมีประสิทธิภาพและดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด” มีค่าเฉลี่ย 4.20 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

ร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสพการณ์การทำงานในตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า มีค่า Sig. มากกว่า .05 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก ภาพรวมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 อยู่ในระดับมาก จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 อยู่ในระดับมาก จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 อยู่ในระดับมาก จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 อยู่ในระดับมาก จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 อยู่ในระดับมาก จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 อยู่ในระดับมาก จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 อยู่ในระดับมาก จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลมีความแตกต่างกัน

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.27 อยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในทุกด้านอย่างเหมาะสม ทั้งด้านความโปร่งใส ความรับผิดชอบ คุณธรรม การมีส่วนร่วม และนิติธรรม อันแสดงถึงความมุ่งมั่นในการบริหารงานที่มีมาตรฐาน โปร่งใส และตรวจสอบได้ สอดคล้องกับเทอดเกียรติ ทองดอนพุ่ม (2562, 95-96) จุติพร คงสุวรรณ (2564, 98-99) และทิวรัตน์ ชุมนันท์ (2565, 59-68) ที่ต่างพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความรับผิดชอบ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.29 อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่อภาระงาน สอดคล้องกับจิรวรรณ มีภูมิ (2564, 116) ที่พบว่าด้านความรับผิดชอบต่อภาระงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย

เท่ากันคือ 4.28 อยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในความถูกต้อง และเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับเทอดเกียรติ ทองดอนพุ่ม (2562, 95-96) ที่พบว่า ด้านหลักคุณธรรมเป็นองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และดาวประกาย กุลวงศ์ (2563, 99-100) ที่พบว่าด้านคุณธรรมและการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเช่นกัน และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านหลักนิติธรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.24 อยู่ในระดับมาก หมายความว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการยึดมั่นในระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับในการบริหารงานอย่างถูกต้องเป็นธรรม แต่ยังควรส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้หลักนิติธรรมในทางปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับดาวประกาย กุลวงศ์ (2563, 99-100) ที่พบว่า ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ย 4.29 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ “ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานต่อคณะครูและบุคลากรอย่างชัดเจน” มีค่าเฉลี่ย 4.24 แม้อยู่ในระดับมาก แต่ยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติม ดังนั้น ควรพัฒนากระบวนการสื่อสารภายในองค์กรให้มีความโปร่งใสและเปิดเผยข้อมูลได้อย่างทั่วถึง เช่น การรายงานผลการดำเนินงาน การเผยแพร่เอกสารทางการเงิน และการประชุมชี้แจงต่อบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และไว้วางใจได้จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.2 ด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.29 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ “ผู้บริหารยอมรับข้อผิดพลาดและแก้ไขเมื่อเกิดความผิดพลาดในการบริหาร” มีค่าเฉลี่ย 4.25 ซึ่งแม้อยู่ในระดับมากแต่ยังควรได้รับการพัฒนา ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อ การตัดสินใจและผลการดำเนินงานของตนอย่างเปิดเผย พร้อมทั้งสร้างระบบการสะท้อนผลการดำเนินงานที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอแนะแนวทางปรับปรุง เพื่อสร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร และส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

1.3 ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.28 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ “ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม” มีค่าเฉลี่ย 4.23 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาบทบาทผู้นำทางจริยธรรมให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนเป็นต้นแบบแห่งความซื่อสัตย์ สุจริต และมีคุณธรรมในทุกมิติของการบริหาร เพื่อให้ครูและบุคลากรถือเป็นแบบอย่าง พร้อมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย 4.28 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ “ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ” มีค่าเฉลี่ย 4.24 แม้อยู่ในระดับมากแต่ยังควรได้รับการส่งเสริมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในทุกระดับของการ

บริหาร โดยเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ และติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมรับผิดชอบต่อความสำเร็จขององค์กรอย่างแท้จริง

1.5 ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ย 4.26 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ “งานบริหารมีประสิทธิภาพและดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด” มีค่าเฉลี่ย 4.20 ซึ่งแสดงถึงความจำเป็นในการปรับปรุงการบริหารจัดการด้านเวลาและประสิทธิภาพของงาน ดังนั้น ควรวางระบบติดตามการดำเนินงานที่มีความชัดเจน พร้อมจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างเหมาะสม เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าทั้งในด้านเวลา งบประมาณ และผลลัพธ์ทางการศึกษา โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนและองค์กรเป็นสำคัญ

1.6 ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.24 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ “ผู้บริหารให้ความสำคัญและเสมอภาคกับบุคลากรทุกคน” มีค่าเฉลี่ย 4.16 แม้อยู่ในระดับมากแต่ยังถือเป็นจุดที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานบนพื้นฐานของความเป็นธรรมและความเสมอภาค โดยหลีกเลี่ยงอคติส่วนบุคคล และยึดหลักกฎหมายและระเบียบราชการอย่างโปร่งใส รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และระเบียบทางราชการ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน และเกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในหลักนิติธรรมอย่างแท้จริง

2.ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในมิติอื่นเพิ่มเติม เช่น ด้านประสิทธิผลของการบริหาร ด้านความพึงพอใจของครู บุคลากร หรือผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนผลลัพธ์ของการยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอย่างรอบด้าน และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรการศึกษาให้มีความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง

2.2 ควรดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้เข้าใจบริบท แนวคิด และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนได้อย่างลึกซึ้งและครอบคลุมยิ่งขึ้น

2.3 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือโรงเรียนเอกชน เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในบริบทที่หลากหลาย อันจะช่วยให้สามารถสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานเชิงนโยบายที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในระดับประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในมิติอื่นเพิ่มเติม เช่น ด้านประสิทธิผลของการบริหาร ด้านความพึงพอใจของครู บุคลากร หรือผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนผลลัพธ์ของการยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอย่างรอบด้าน และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรการศึกษาให้มีความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง

2.5 ควรดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้เข้าใจบริบท แนวคิด และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนได้อย่างลึกซึ้งและครอบคลุมยิ่งขึ้น

2.6 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือโรงเรียนเอกชน เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในบริบทที่หลากหลาย อันจะช่วยให้สามารถสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานเชิงนโยบายที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในระดับประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จิรวรรณ มีภูมิ. (2565). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. ใน การประชุมหาดีใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13.
- ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ. (2559). วันสททศึกษาไทย ครั้งที่ 7. สารอุดมศึกษา, 42(256), 1-24.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). หลักธรรมาภิบาลจากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทิวากร แก้วมณี. (2559). ธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์.
- ทิวรัตน์ ชุมนันท์. (2565). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 12(2), เมษายน-มิถุนายน 2565.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2556). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2551. ราชกิจจานุเบกษา, 125(22ก), 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (2566). ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA Online) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). รายงานการพัฒนาระบบราชการไทย ประจำปี พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร.